

Hodnocení bakalářské práce Lenky Buchtové Komparace literární předlohy a filmové adaptace Adelheid.

Šťastný text ke komparování: skvělá předloha skvělého spisovatele (a scénaristy adaptace navíc), jedinečný režisér, doba optimální jak pro psaní, tak pro natáčení, co víc? Příběh dvou „cizinců“ v čase a v místě, kde se jejich osudy protnulou shodou okolností, on, český voják zahraniční armády, jenž zřejmě nikdy nepoznal zblízka nacistické řádění a jeho zřůdnosti, má spravovat sídlo „největšího nácka v kraji“, ona, Němka, jež zmíněné zřůdnosti zřejmě nikdy nepáchala (a zřejmě ani nechápala), dcera onoho „nácka“, ocitající se de facto v pozici služky (otrokyně?). Oba „odjinud“, nechápající se a pochopení neschopni, přesto trávící zprvu hodiny a poté dny (ba i pár nocí) v těsné blízkosti a svým způsobem na sobě závislí. On, cizinec ve své zemi, ona, cizinka ve svém domě...

Autorka zprvu vcelku výstižně představí oba tvůrce, nastíní analýzu obou artefaktů a poté porovnává pět zvolených kapitol – tj. jejich „podobu“ verbální a audiovizuální; pozornost je též věnována funkci prostředí a charakteristice – řekněme – klíčových postav, marginálně je zmíněna též hudební složka filmu (zádumčivá, „těžká“ hudba Bachova se střídá s rozvernými valčíky J. Strausse pod dohledem Zd. Lišky).

Prezentace textu i odpovídajících filmových pasáží je prováděna vskutku velmi citlivě, vnímavě, se zachycením důležitých, jakkoliv drobných detailů v popisu či obraze, daří se nejen postihnout svébytné kouzlo každé z „výpovědí“, ale i jejich odlišnosti podstatné či detailní, autorka se rozhodně prezentuje coby citlivá čtenářka i vnímavá divačka.

Velmi bedlivě byly prostudovány též materiály zaměřené na prostředí, v němž filmový štáb pracoval, pozornost je věnována jedinečné atmosféře textu i filmu (Liberecko, stráně, pole, vláček, vesnička, její stavení, kostel a krmítko, škola, odlehlé samoty, polní pěšina, boží muka či kříž na rozcestí, interiér zámečku, průhledy z oken do bezprostřední okolí, spadané listí, sníh, barva omítky v místnostech), to vše umocněno hrou světla a stínu, šera, ve filmu jistě i zásluhou kamery (Fr. Uldrich).

Zvolené postavy jsou charakterizovány až „neliterátsky“ citlivě s velmi křehkými vstupy a chápavými vhledy do jejich privatissima, s porozuměním pro ne-jednou extrémní jednání nejen v extrémních situacích (Adelheid x Viktor), přitom autorka stále respektuje a dokáže uchovat ono „neproniknutelné tajemno“, jímž jsou právě tyto dvě postavy opředeny a jež se i rozprostírá mezi nimi. Výstižně představené mi přijdou i ostatní postavy, jež si autorka vybrala prezentovat (vrchní strážmistr, Hansgeorg i „dívka s mlékem“), jakkoliv bych volil jinak (a k charakteristice postav bych doporučil i některou ze studií D. Hodrové, kupř. *Postava definice a postava hypotéza*).

Jisté rezervy spatřuji v práci s tzv. filmovou řečí, jejíž dokonalejší znalost by autorce umožnila obě díla nejen porovnat co do shod či rozdílů, jak učinila, ale hlouběji proniknout k příčinám a důvodům oněch změn i vnímat je i jejich smysl vcelku, čili nikoliv pouze ono „co a jak“, ale též „proč“, na shody a rozdíly je spíše poukazováno, analyzovány jsou zřídka.

Co naopak tolerovat nemohu, jsou některé nedostatky v interpunkci (kupř. s. 7, 26, 28, 35, 71), „záměnu“ sloves „stěžovat“ a „ztěžovat“ (s. 59), přijmout bez výhrad nemohu tvrzení, že „*Vladimír Körner píše knihu až ve chvíli, kdy příběh ob stojí jako film*“ (s. 7), neboť mezi jeho texty není málo jednak těch, jež se zfilmování nikdy nedočkaly (*Slepé rameno, Písečná kosa, Zjevení o ženě a rodiče podle svatého Jana*), jednak těch, jež se na filmové ztvárnění načekaly dosti dlouho (*Zánik samoty Berhof, Anděl milosrdenství*) a „*příběh Adelheid*“ tudíž není výjimkou, jak je uvedeno na téže stránce. A upřímně: nerozumím větě „*Ve svých dílech nelpí na slovech, ale na atmosféře*“ (s. 7) a táži se: a čím jiným by ji (atmosféru) mohl vyjádřit?

Přes jisté již zmíněné výtky práci považuji za kvalitní, přijímám ji s respektem, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji klasifikovat – s jistou mírou tolerance – jako velmi dobrou.

V Plzni 16. 5. 2021

Souhlasí s originálem

Jiří Staněk

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury

Jelinková